

Курач О.О., Ніколаєва Т.І.

Київський національний університет технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНІХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МИСТЕЦЬКОГО НАПРЯМКУ НЕОЕКСПРЕ- СІОНІЗМУ З МЕТОЮ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕКОРУВАННЯ ТА ЗНАКОВОЇ СИМВОЛІКИ ЧОЛОВІЧОГО КОСТЮМУ

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей декорування чоловічого костюму мистецького напрямку неоекспресіонізм та знакової символіки творчих робіт Жана-Мішеля Баскія, для впровадження отриманих результатів в процес художнього проектування сучасної колекції чоловічого одягу.

Ключові слова: неоекспресіонізм, Жан-Мішель Баскія, знакова символіка, мистецтво графіті, декорування, живопис, проектування, форма костюма, структура.

ART-BASED RESEARCH OF NEO-EXPRESSIONISM TO IMPROVE THE DECORATION AND MAJOR SYMBOLS OF MEN'S SUITS

KURACH O.A., NIKOLAEVA T.I.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose of the work is to study male costume decoration features of Neo-Expressionism and Major Symbols of Jean-Michel Basquiat Most Important artworks for the implementation of the results in the design process of modern menswear collection.

Keywords: Neo-Expressionism, Jean-Michel Basquiat, iconic symbols, graffiti art, decoration, painting, design, costume form, structure.

Вступ. Важливим етапом в процесі художнього проектування одягу є аналіз актуальних трендів, модних тенденцій та їх вплив на вибір джерела натхнення для створення модного, сучасного одягу. Вибір теми обумовлено тим, що модні тенденції 1970-х років ХХ століття, сьогодні знову займають топові місця на модному п'єдесталі. Від цього часу бере свій початок та активно розвивається стиль неоекспресіонізм, як один з видів сучасного мистецтва, що поширюється на такі сфери як дизайн, образотворче мистецтво та архітектуру.

Постановка завдання. Проаналізувати та обґрунтувати актуальність вибору теми дослідження, використати послідовний ряд методів досліджень для вирішення наукових задач, на основі отриманих результатів розробити колекцію одягу з вдосконаленою тектонічною структурою та декоруванням.

Результати дослідження. Неоекспресіонізм, як один з проявів сучасного мистецтва, висловлює своє суб'єктивне бачення світу у витворах мистецтва та архітектури. Оскільки, неоекспресіонізм був, по суті, відмовою від

концептуального мистецтва та мінімалізму, він породив нові засоби вираження внутрішнього світу людини. Цей мистецький напрямок, являв собою повернення інтересу до фігуративної зображувальності та емоційності кольору [1]. Напрямок знайшов своє відображення, здебільшого, в архітектурі та живописі. Неоекспресіоністи зображували об'єкти, такі, як людське тіло в грубій, емоційній, дещо абстрактній манері, часто з використанням яскравих кольорів, що сприяло створенню нових авангардистських образів [2].

Розуміючи потреби сучасної молоді, визначено доцільність використання теми дослідження шляхом проведення анкетування серед чоловіків вікової групи 25-35 років. Які виявили значну цікавість до мистецького напрямку неоекспресіонізм, художніх робіт найбільш яскравого представника течії Жана-Мішеля Баскія та перспективи проектування колекцій чоловічого одягу в даному стильовому напрямку. Сучасна молодь найчастіше самостверджується або розкриває свій внутрішній світ, вдягаючись у яскравий неординарний одяг. Особливу увагу приділяючи декоруванню – насиченням одягу

елементами декору та кольорами, які інформативно містять у собі соціально-проблематичний підтекст. Завдяки чому складається образ неординарної особистості зі специфічним баченням світу. За результатами анкетування отримано інформацію щодо переваг та уподобань споживача у виборі структурної будови та внутрішнього наповнення форми костюма (динаміки ліній крою, фактури матеріалів, кольорових рішень), а також варіантів іміджевого вирішення цілісного образу та доповнень.

Для визначення головних принципів формоутворення костюма, його пропорційної будови та внутрішньої динаміки форми використано метод системно-структурного аналізу

типових комплектів чоловічого одягу 1970-х рр. ХХст. [3]. Виявлено, що головні силуети представлені такими геометричними формами як прямокутник та трапеція. Спираючись на пропорційний устрій складових елементів форми костюма виокремлено співвідношення внутрішнього наповнення до його загальної форми. Завдяки аналізу складових елементів встановлено характер внутрішньої динаміки ліній членувань костюма. Визначено ряд типових форм костюма 70-х рр. ХХ ст., які є, здебільшого, симетричним та статичними. За результатами системно-структурного аналізу виведено основні знаки-символи форми костюма проєктованої колекції (Рис.1).

Рис.1. Системно-структурний аналіз типових комплектів одягу 1970-х рр. ХХст.

Для відбору великої кількості можливих рішень та поєднань окремих частин форми костюма застосовано метод морфологічного аналізу. Використання саме цього методу дозволяє отримати багато варіацій можливих співвідношень, після чого їх поєднують, отримуючи безліч комбінацій та систематизують. Завдяки складанню таблиць матриць морфологічного аналізу визначаються всі можливі конструктивно-декоративні елементи форми костюма, він є основою побудови колекції. За результатами застосування методу морфологічного аналізу отримано найбільш вивірені силуетні форми: прямокутник, трапеція із заниженою та слабо вираженою лінією талії. Обрано варіанти

співвідношення нижньої та верхньої частин форми костюма. На основі знайдених рішень пропорційних поєднань, можливо сформувати загальний силует кожної окремої моделі або цілого асортиментного ряду колекції.

Відношення споживача щодо уподобань в обранні одягу вільного крою та просторих об'ємних силуетних форм, які не обмежуватимуть динаміку рухів, співпадає із результатами системно-структурного аналізу типових форм костюма 70-х рр. ХХ ст. Отримані шляхом міксування та синтезу варіанти рішень моделей одягу дають можливість визначити наповнення асортиментних блоків колекції і подальший їх розподіл за призначенням (Рис.2).

	Знак-символ	Морфологічний аналіз	Форескізи колекції				
Асортиментний блок повсякденного одягу		<table border="1"> <tr> <td>Суперімо форма</td> <td>Плавні лінії</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Суперімо форма	Плавні лінії			
Суперімо форма	Плавні лінії						
Асортиментний блок ділового одягу		<table border="1"> <tr> <td>Суперімо форма</td> <td>Плавні лінії</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Суперімо форма	Плавні лінії			
Суперімо форма	Плавні лінії						
Асортиментний блок нарядного одягу		<table border="1"> <tr> <td>Суперімо форма</td> <td>Плавні лінії</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Суперімо форма	Плавні лінії			
Суперімо форма	Плавні лінії						

Рис.2. Морфологічний аналіз та синтез форм костюма

Одним з найяскравіших представників неоекспресіоністської мистецької течії був американський графіті – художник Жан-Мішель Баскія. Його графічні роботи виконані в

примітивній, дещо дитячій та безпосередній манері малювання [4].

Творчі роботи Баскія розкривають інше бачення світу, що відображається в його унікальній графіці. Творчість художника можна умовно поділити на три періоди. У ранній період він часто зображує скелети і маскоподібні особи, в цьому вбачається його надзвичайний інтерес до смертності [5].

Інші, найбільш вживані образи: автомобілі, будинки, поліція, ігри дітей на тротуарі і графіті, які прийшли з його досвіду малювання на вулицях міста. Середній період відзначений інтересом Баскія до його гаїтянських коренів. Останній період творчості вирізняється іншою манерою малювання і пошуком нових образів [6].

Використання предметно-аналітичного методу дозволило провести аналіз робіт художника Жана-Мішеля Баскія за інформативними ознаками, шляхом складання таблиць систематизації зображальних фігуративних, орнаментальних та знакових елементів. Поєднання різних засобів масової інформації є невід'ємним елементом мистецтва Баскія. Його картини вкриті текстовими посиланнями або кодовими значеннями, що містять: слова, літери, цифри, піктограми, логотипи, символи, картографічні діаграми та інш. (Рис.4).

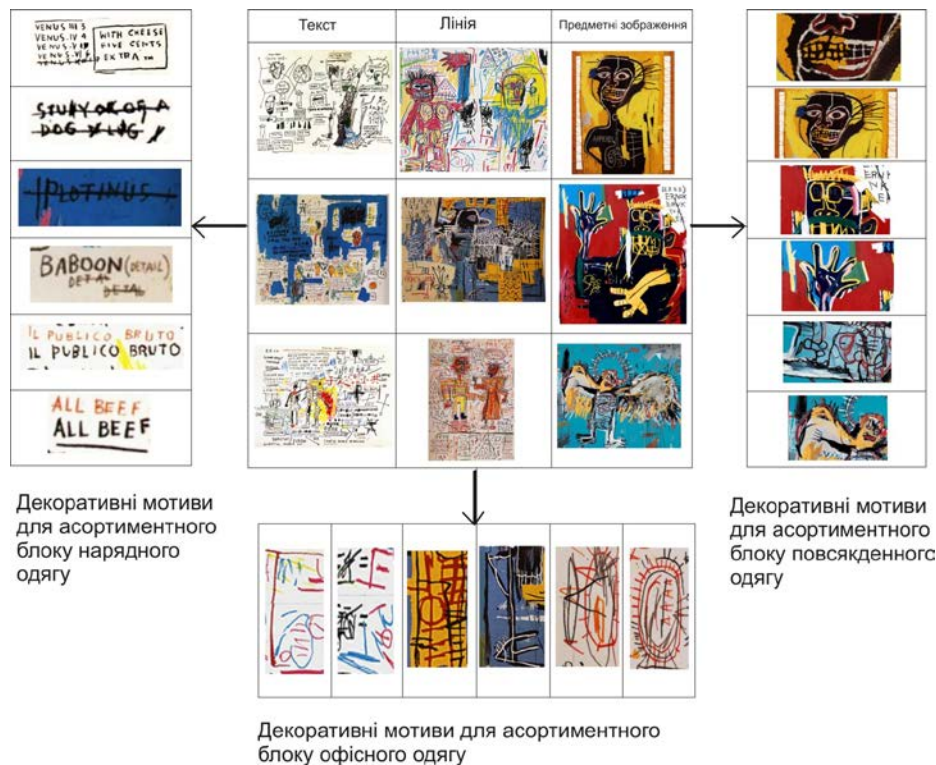

Рис.4. Аналіз та систематизація робіт художника Жана-Мішеля Баскія за інформативними ознаками

Цікавим є вибір та поєднання кольорів в графіці Баскія. Для визначення колористичної гамми колекції було проведено аналіз процентного співвідношення

кольорових плям в роботах художника та обрано відповідні кольорові поєднання для кожного з блоків колекції (Рис.5).

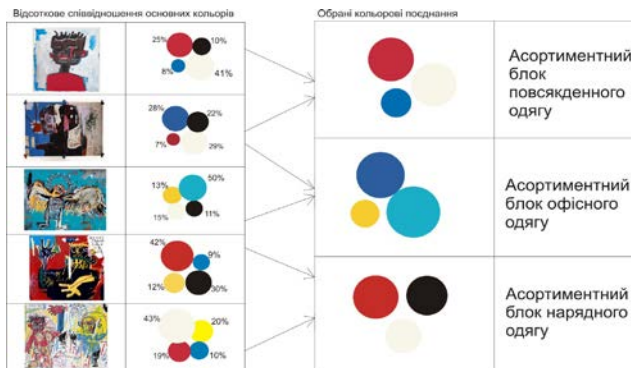

Рис.5. Аналіз співвідношення кольорових сполучень в роботах художника Баскія

Обрано орнаментальний спосіб декорування виробів, а саме – застосування фігуративного, лінійного орнаменту, надписів, знакових символів тощо. Знайдено взаємодію і масштабно-пропорційне співвідношення декоративних елементів із загальною формою виробу. Декорування виробів рекомендовано виконувати із застосуванням техніки аплікації в комбінації з машинною вишивкою. Отримані результати та рекомендації дали можливість візуалізувати ескізні рішення колекції чоловічого одягу на основі дослідження художніх особливостей мистецького напрямку неоекспресіонізм з вдосконаленим декоруванням та знаковою символікою (Рис.6).

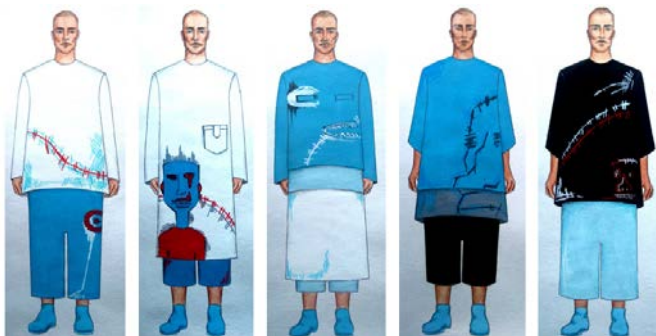

Рис.6. Ескізні рішення колекції чоловічого одягу

Властивий неоекспресіоністам підхід до контрастного та грубого творчого вираження та поєднання матеріалів, мав вплив на вибір тканин. Обрані матеріали цупкі, мають здатність тримати форму виробу, поєднані з контрастними по текстурі та фактурі матеріалами для оздоблення, зокрема, поєднання котону з легким трикотажем. За результатами дослідження отримано нові рішення конструктивної будови форми та поєднання із засобами декорування, графічними прийомами та кольором, для проектування сучасної колекції чоловічого одягу. За ескізними пропозиціями колекцію моделей чоловічого одягу під девізом «Jean» виконано в матеріалі та представлено на XVI Міжнародному конкурсі «Печерські каштани» (Рис.7).

Рис.7. Колекція моделей чоловічого одягу під девізом «Jean»

Висновки. В процесі роботи проаналізовано актуальність вибору теми дослідження, розглянуто художні особливості предмету дослідження, сформовано дизайн-концепцію майбутньої колекції. За допомогою таких наукових методів дослідження як анкетування, системно-структурний аналіз, морфологічний аналіз та предметно-аналітичний метод визначено базові принципи побудови колекції. Систематизовано орнаментальне наповнення творчих робіт найбільш яскравого представника неоекспресіонізму Жана-Мішеля Баскія, проаналізовано відсоткове співвідношення основних кольорових плям в його роботах для визначення кольорової гамми колекції одягу. Виявлено найбільш вдалий спосіб декорування виробів, що включає в себе характерні для неоекспресіоністського напрямку графічні прийоми та елементи.

За ескізними пропозиціями колекцію моделей чоловічого одягу під девізом «Jean» виконано в матеріалі та представлено на XVI Міжнародному конкурсі «Печерські каштани», колекція посіла третє місце в номінації «Прет-а-порте».

Список використаних джерел

1. Рыков А.В. От кубизма к неоекспрессионизму. Теоретические проблемы фигуративного искусства XX века // НОМО ESPERANS 2/2006. СПб.; Тбилиси; Батуми, 2006, 327с.
2. Чистякова М.Ю. Современное искусство как культурно- антропологический феномен: автореф. дис. на сосиск.учен.степ.док.философ.наук./24.00.01/Марина Георгиевна Чистякова.-Тюмень,2012.-297с.
3. Николаева Т. В. Тектоника формоутворення костюма навч. посібн.: [2-ге вид., доповн.] / Т. В. Николаева. – К.: Арістей, 2008.-340с.
4. Базилев А. Деформация в эстетике сюрреализма и экспрессионизма. // Сюрреализм и авангард. Материалы российско-французского colloquium, состоявшегося в Институте мировой литературы. М., 1999, 123с.
5. Руднев В. Венский ключ / В.Руднев.- Киев.:Ковчег,1996. -No 22.
6. Арган Дж. К. Современное искусство./ Дж.К.Арган.- М. : Искусство, 1999. - 754 с.